

**Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien.
I. C. Praestantissimi Volumen ...**

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo
Vltimarvm Volvntatvm, Svccessionvm, & Legitimationum materias
distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CLXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96520](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96520)

moderni in d.c. per venerabile q filij sint legit. Nec obstat illa clausula absq; p iudicio ascendenti, & descendenti in legitima eis debita iure naturæ, quia radeat, q ex illa clausula ipsi transuersales magis dñr exclusi à successione, qm si solū per eā dñr excepti ascendentes, & descendentes quoad suā legitimā, vt illis p legitimatiōē non possit fieri p iudiciū, ergo infet, q indistinctē dñr permissum, & concessum quoad alios, ut legitimatus possit succedere in bonis sui patris in p iudiciū transuersaliū, q ab intestato potuissent succedere, qā exceptio firmat regulā, & dictū in casib. nō exceptuatis l. q neq; in s. ff. de reb. eo. l. nā q liquidē in s. de pen. lega. quinimō nō obstante dicta clausula, dñs legitimās uoluit legitimatum posse aequaliter succedere cū filiis naturalib. & legitimis, ergo & exclusis collateralibus. L. D.

S V M M A R I V M.

- 1 Legitimandi potestatem habens ab Imperatore confirmatam à Papa, an, & quomodo potestatem legitimandi clericos habere censetur, & ex uerbis priuilegij cognoscatur.
- 2 Papa principi, aut alteri seculari potest iurisdictionem saltem uoluntariam in clericis tribuere.
- 3 Illegitimè natus ad beneficium, & clericatum absq; superioris dispensatione promoueri non potest.
- 4 Legitimandi potestatem habens ad res ecclesiasticas personas quoq; ecclesiasticas legitimare posse uidetur.
- 5 Consuetudo notoria quod in iudicio allegatur, satis est.
- 6 Consuetudinis interpretationi circa priuilegiū alicuius stādū est, latissime sunt interpretanda.
- 7 Priuilegia principis ad fauorem eorum, quibus concessa sunt, legitimatus, patre instante, ad effectū succedendi patri, q postea in testō fuit ab eo heres institutus, pōt ex testō succedere, diciturq; legitimatus, et si de potestate legitimantis dubitaretur.
- 8 Agens sine actione, cuius sic agere nullo mō interest, est ab agendo, & à iudicio expellendus, reusq; conuentus est absoluedū.
- 9 Liberorum prima est causa inter succedentes ab intestato.
- 10 Institutione heredis vniuersalis nulla existente, uel inualida, institutus in re certa admittitur, uel ex iure accrescendi, uel tanquam simpliciter institutus, detracta rei mentione.
- 11 Spurio instituto, siue illi palam aliquibus bonis à patre relictis, cui bona illa acquirantur, sisco ne, an proximioribus, an alijs in testamento descriptis.
- 12 Si quis restituendi fideicommissi spurio tacitā fidē patri accommodasse dicatur, debet hoc constare, & qñ aliā non punitur.
- 13 Spurio quando aliquid à patre palam fuit relictum, non potest auferri ab eo, qui rogatus fuit, id, quod ex testamento, uel ab intestato capere ex bonis patris potest.
- 14 Neq; tunc dici potest tacitum fideicommissum factum.
- 15 Filijs tacitam restituendi spurio fideicommissum fidem patri accommodantes nō puniuntur, neq; ob hoc id, quod ex testō, uel ab intestato potuissent ex bonis patris capere, ab ipsis tanq; indignis auferitur, & nu. 21. Secus in extraneis num. 23.
- 16 Et maxime in filia hoc uerum est ratione sexus.
- 17 Filia legitima potest titulo transactionis, aut alio bona patris fratri illegitimo relaxare, & dimittere. Maxime propter lites dirimendas nu. 24.
- 18 Transactionis titulus est onerosus, & differt à titulo donationis.
- 19 Spurius etsi à patre capere non potest, tamen ab eo, cui pater dedit, etiam fratre, & sorore quocunq; titulo, & præsertim transactionis rectē capit, dummodo de tacita fideicommissi restitutione fide accommodata non constet. Et quomodo hæc fides tacita constare possit, & in quibus locum habeat nu. 23.
- 20 Et an differat in hoc, titulo ne oneroso, an lucrativo capiat.
- 21 Transactio cū spurijs, & illegitimis ob dirimendas lites rectē fit.
- 22 Transactio fauore litum dirimendarū ualet, et si reus per calumniam, & dolum ad transigendum actorem induceret.
- 23 Transactio ex quo dolo, & metu rescindatur.

E P I T O M E.

Legitimandi etiam clericos potestatem laicis quoq; datam fuisse ex uerbis, & clausulis priuilegij, de quib. in consilio hñ, hic demonstratur, licet de illis expressa, & specialis mentio facta nō fuerit. Stante inualiditate legitimatiōis filij spurij hæredis vniuersaliter à patre instituti, aliam filiam legitimam, & naturalem in rebus certis dumtaxat institutam ad totam hereditatem fore admittendam neq; ex eo, q ipsa filia ad dirimendam litem iam inter eam, & dictum spurium ortam per uiam transactionis bona hereditatis illius ipsi spurio relaxauerit, posse alios proximiores ab intestato uenientes ad huiusmodi hereditatem rectē agere, hic probat.

C A S V S C O N S I L I I.

MORITVR Ser Albertus, superstitibus filia ex legitimo matrimonio procreata, & Baldassare clerico beneficiato filio naturali ad petitionem, & instantiā patris legitimo, & condito prius testamento, in quo, aliquibus rebus dictæ filiae iure institutionis relictis, sibi vniuersaliter hæredem dictum Baldassarem uti filium legitimatum instituit, & esse uoluit: Quæstio super bonis, & hereditate ser Alberti testatoris inter dictam filiam ex una, d. Baldassarem ex altera oritur: quia pro parte filiae dicebatur, omnia bona hereditaria ed eā spectare, & pertinere, uel ex iure accrescendi, uel saltem ab intestato, ppea quia legitimatio facta de d. Baldassare tanq; facta ab eo, qui non habebat prætem sic, seu talis conditionis personas legitimandi, & sic ex defectu in competentia nulla fuit arg. l. si. C. si à non competent. iudi. Et præsupposito, non tñ concessio, q legitimatio teneret, ipsi filiae legitima debita iure naturæ in bonis patris debebatur, eiq; ius agendi ad supplementum competeat l. omnimodo, l. scimus & repletionem C. de inoff. testa. Ex aduerso d. Baldassar prædicta omnia negabat uera esse, imò legitimatiōem ualere, & ipsi uti hæredi hereditatem competere dicebat: & cum diu litigatum esset, partes prædictæ ad transactionem, & compositionem ad inuicem deuenire: quia dicta filia d. Baldassari bona omnia relaxauit, quinimō illi omnia iura, quæ in bonis hereditatis paternæ habebat, cessit in amplissima forma, præfatus uerò Baldassar dictæ filiae omnes res sibi relictas, pluresq; alias, seu pecunie quantitates soluit, prout in instrumentum dictæ transactionis continetur. Post transactionem huiusmodi ipse Baldassar bona paternæ per plures, & plures annos quet, & pacificè possedit, & adhuc possidet. Modo, nunc quædam patrucles dicti ser Alberti contra ipsum Baldassarem insurrexerunt, & bona hereditatis ser Alberti ad se ipsas de iure spectare dicunt, ex cluso, d. Baldassare, & filia legitima, & naturalis, ga legitimatio, ut etiam dictum fuit, ipso iure non ualuit ex defectu auctoritatis do. comitis legitimantis, cui non data fuit potestas legitimandi clericos, seu personas ecclesiasticas, nec ad bona ecclesiastica: quinimō hæc potestas sibi inter dicta censetur, & alijs personis, de quib. in priuilegio apostolico, commissā uidetur: & ideò cū dictus Baldassar tunc temporis esset clericus beneficiatus, non dicitur legitimatus, sed spurius, & incapax: similiter etiam filia dicti ser Alberti non est admittenda, sed excludenda, propterea quia tacitam fidem accommodauit patri de relaxando, bona, & cedendo iura dicto Baldassari inuicem colludendo, & litem inter se fingendo, ut ad assertam transactionem uenirent iuxta tex. in l. j. & ibi gl. & scrib. C. de natur. lib. cum sim. ubi casus. His stantibus, quæritur, quid iuris.

CON.

CONSILIVM CLXIX.

MVLTA in presenti cā ex prenarrato the-
mate, primo quidē ingressu occurrebant,
quā me nunc huc, nunc illuc impellerent:
tandē partes, & iura d. Baldassaris aduersus actrices
suscepit, mihi fore existimaui, quippe q̄ causam
potiorem in se habere viderent: & paucis agendo,
atq; conclusiue procedendo, in primis dico, legiti-
mationē, de qua in themate facta est mentio, a dese-
ctu p̄tatis saluari posse, verba priuilegij multis in lo-
cis ponderando: Et primo t̄d summus Pontifex
oīa concessa per Maximilianū in suis literis appro-
bavit, omniaq; illa motu proprio indulgit, & cōces-
sit oībus comitib. de Campegio, ut quilibet sp̄rios
& illegitimē natos quocunq; noīe nuncupatos legi-
timare possent, natis Illustrium Principum, & comi-
tum baronum dumtaxat exceptis, & s̄n̄r oēs cuius-
cunq; alterius cōditionis, & dignitatis homines, &
sic et clericos, quia exceptio taxatiua solū excipit
comprehensa sub illa, & in omnib. alijs firmat regu-
lam, & dictū ad tradita per gl. in rub. de reg. iur. in 6.
Inam quod liquidē in fi. de pen. lega. cū sim. & licet
Imperator, qui hanc ampla potestātē tribuere uo-
luit, non potuerit quoad clericos, & ecclesiasticas
personas facere, q̄ gratia suum fortiter effectum, &
exequutionē, arg. c. decernimus extra de iudi. & in
c. i. cum gl. de oper. nou. nunc. t̄i iste gratiē defectus
suppletur ex confirmatione apostolica, arg. eorū,
quā h̄r in rub. & in cap. 1. & 2. extra de confirmat.
vtil. uel inutil. & in c. cum accessissent cū gl. in verb.
confirmatum extra de consti. iunctis not. per glo. in
d. ca. decernimus, t̄ ubi per plura iura dicit, Papam
principi aut alteri inferiori seculari in clericos con-
ferre p̄tatem, & iurisdictionem posse saltem uolun-
tariam §. ḡn̄aliter in auth. quib. mod. natur. eff. sui,
Ant. Abb. & alij in ca. per venerabilem qui fil. sint le-
gi. & scribentes in l. Gallus §. & quid si t̄m ff. de libe.
& posth. ¶ Secundo pondero illa priuilegij apostoli-
ci uerba, uobisq; oēs personas sub dictis liberis cō-
prehensas natalium oēs, uel aliquos defectus patien-
tes & c. quā uerba relata fuerunt non solum ad do-
minos comites de Campegio in dignitate ecclesia-
stica constitutos, sed et ad oēs alios in literis Maxi-
miliani cōprehensos, alioquin si sub illis uerbis nō
dicerent oēs comites de Campegio contineri, pro-
fecto nullus ex eis, exceptis illis trib. ecclesiasticis,
legitimandi p̄tatem habere diceretur, cum in nulla
alia parte dictarū literarum apostolicarum hac le-
gitimandi potestas concessa reperiat, sed sub illis
uerbis ḡn̄alibus, & v̄libus omnes, & quoscunq; & c.
absq; dubio saltem respectu dictorū trium comitū
ecclesiasticorum Papa clericos et naturales, & sp̄rios
comprehendere uoluit, ergo similiter idem di-
cendum est ḡn̄aliter respectu quoq; aliorum oīum
comitum de Campegio, quia una, & eadē determi-
natio respiciens plura determinabilia debet illa pa-
riformiter, & non diuersimodē determinare Inam
hoc iure ff. de vulg. & pup. c. translatō extra de consti.
cum alijs. ¶ Tercio pondero illa alia uerba, quibus
oībus comitibus data fuit facultas, & quā oēs illos
concernunt defectus patientes, et si aliās semel, uel
pluries cū eis dispensatum fuerit, sed d. Baldassar, de
cuius legitimatōne agis, est de ijs, cum quib. aliās
fuit semel dispensatum, t̄ quia cū ipse fuerit illegiti-
mē natus, & factus sit clericus beneficiatus, absq;
dispensatione superioris nō potuit ad clericatum,
& beneficium promoueri, ut in c. innotuit cum ibi
not. de elect. c. literas, c. fi. de fi. presbyt. ergo d̄ de cō-
prehensis, quia in habentib. symbolū facilius est trā-

situs l. in rem §. item quācunq; ff. de rei uend. ca. qd̄
in dubijs cū ibi nō de consecratio, eccles. uel altar.
¶ Pōdero et uerba relata ad oēs comites, ut ad suc-
cessionē et in bonis ecclesiasticis p̄dictis, & ad oīa
alia & c. nā per h̄mōi uerba data d̄ p̄tās oībus comi-
tibus legitimandi illegitimē natos ad bona et eccle-
siastica, t̄ ergo similiter dēt dici data p̄tās legitimā-
di personas ecclesiasticas, sicut ad res ecclesiasticas,
arguendo de reb. ad personas, quod argm̄ procedit
ad c. i. cum gl. & doct. extra de nou. oper. nuncia. ac
et ex eo, q̄ quoad p̄tatem secularem parificatur, cū
in oībus eadem esse rō videat, ut h̄r per scriben. oēs
post glo. in d. ca. i. de nou. oper. nunc. & in c. ecclesia
sancta Mariæ, & in c. quā in ecclesiariū de consti. t̄ cū
simil. c. qm̄ 10. dist. c. cum ad uerum, ca. duo sunt 16.
distin. cum ibi not. si ergo quoad bona ecclesiastica
d̄r potestatem habere, igitur et quoad personas ec-
clesiasticas mediante t̄n̄ concessione, seu indulto
apostolico iuxta not. in d. c. decernimus. ¶ Suadent
premissa ex derogatione, q̄ immediatē in literis Pa-
pa subiunxit ibi non obstantib. p̄missis, ac consti-
tutionibus, & ordinationib. apostolicis, quē deroga-
tio refertur ad oēs, & ad oīa p̄cedentia: ex quibus
infer. q̄ Papa censet dictis oībus comitib. p̄tatem
cessisse circa ea, q̄ ex constitutionib. & ordinatio-
nib. apostolicis regulariter erant prohibita ipsis co-
mitibus, ut est clericos sp̄rios legitimare, & cum
eis dispensare ad successiones, quod aliās secularib.
non d̄ esse permittum, ut h̄r in c. per venerabile qui
fil. sint legit. & ibi per Moder. post D. Ant. & alios: ergo
v̄r ex p̄dictis dictos oēs comites habuisse po-
testatē legitimandi sp̄rios, & naturales clericos, &
et ad bona ecclesiastica, & ita oēs dicti comites, &
p̄sertim ille, qui d. Baldassarem legitimauit, con-
sueti fuerunt tales, & ad talia bona legitimare: t̄ quē
consuetudo notoria est & satis est illā in iudicio al-
legare, v̄r h̄r per glo. in clem. appellanti de appell. in
uerb. iudicis, & probari pōt ex bino actu legitiman-
di, puta producendo duo, uel tria inst̄ra h̄mōi legiti-
mationum arg. tex. cum ibi not. per Bart. in l. mela
§. sed & si alimenta ff. de alimen. & ciba. leg. per Bar.
in l. semper in stipulationib. ff. de reg. iur. Et t̄ cum
cōsuetudo priuilegiū istud concessum dictis comi-
tibus ab Imperatore, & à Papa maximē in hac ciui-
tate sic fuerit interpretata, huic interpretationi stan-
dū est l. si de imperatione cū seq. ff. de legib. q̄ s̄ue-
tudinis interpretatio adiuuatur et ex uerbis priuile-
gij, ut §. consideratis, & ponderatis: & fm̄ hac inter-
pretationē publicē, & cōiter d. D. Comes, qui in hoc
casu legitimauit, reputatus fuit h̄c p̄tatem habuisse,
& ita ipse sapius illa usus fuit, qui usus ab oībus
cōiter, & publicē fuit receptus, & rectē, quia hoīes
habuerunt iustā cām sic credendi, tum ex uerbis di-
cti priuilegij, tū ex cōi usu, & opinione et erronea
accurrente principis auctoritate p̄ ea, q̄ h̄r in l. Bar-
barius ff. de offi. prat. per Bal. & Bar. ibi, & in l. si vrba
na p̄dia, & alij ibi ff. de cōd. indeb. ubi de materia
plenē agis. ¶ Et stantib. p̄missis, v̄r, q̄ ipse Baldassar
fuerit legitimē, & rectē legitimatus à comite, qui
pōt dici potestatem habuisse saltem pp̄ cōem erro-
rem, & consuetudinem sic et legitimandi arg. c. cū
inter extra qui fil. sint legit. ¶ Nec repugnant uerba
ille in priuilegio apostolico apposita ibi, & tam cir-
cumspectio tua, ac Hierony. eps. & Thomas electus
tā in nostra Bononia, q̄ in quibuscunq; alijs ciuita-
tibus & c. et quoad personas ecclesiasticas, et eccle-
siastica bona etc. per quē uerba facultas legitiman-
di personas ecclesiasticas, et ad bona ecclesiastica
ad illos tres dumtaxat, quorū in numero nō est ille
comes, qui dictū Baldassarem legitimauit, restricta

videtur igitur &c. quia pro ratione considerandum est, quod uerba supra proximè relata non sunt taxatiuè posita, & sic non sunt exclusiua aliorum comitù de Campegio, quia ibi non dicitur, quod illi tres tantum possint tales legitimare, & alij non, sed simpliciter, quod hi tres possint, ergo non excludunt alij imò, ut dictum fuit, includi uidentur, si non ex illis uerbis, saltem ex alijs, ut superius ponderatis, cum alijs additis, & ideo uerba illa, & tam circumspectio tua &c. recipere debent interpretationem, & declarationem tam ex precedentibus & sequentibus. Ibi seruus plurius in fine cum simili non fide legi, ubi est cõi usui, & consuetudine legitimantis, arg. d. l. si de interpretatione cum sequenti fide de legibus, & not. per gl. in d. l. seruus plurius in fine, & ad interpretationem prædictam fac faciendam subiecta materia priuilegiõ nos suadet, & inducit, quod est, quod priuilegia principis ad fauorẽ eorũ, quibus concessa sunt, latissimè sint interpretanda, ut in l. fide constitit, prin. c. dilecti, & ibi Innoc. & alij extra de donatio. ¶ Corroborantur prædicta, quod ex quo d. Baldassar legitimatus fuit, suo patre instante, ad effectũ, ut in bonis, & hereditate sua succederet, & comes solitus, & puerus erat passim tales, & hoc nõ legitimare, sequitur quod legitimatio ualeat, & effectum sortiiri debeat, secus si facta esset, patre non petente, arg. eorũ, quod si lignanter uoluit Balazn Rub. prohemij Codicis, ubi licet prin. ceps, & ab eo patrem habentes non possint quoad bona posita in terris ecclesiæ legitimare, patre infcio, mortuo, uel repugnante, tñ illo uolente, & potente poterunt, ita dicamus in casu nostro; & præcipue quia ultra quod petente patre facta fuerit legitimatio, ipse pater fecit testm, in quo d. Baldassarẽ ad hereditatem uocauit, quo fit, ut ipse Baldassar tanq. legitimatus et ab eo, de cuius potestate dubitatur, possit succedere ex testũ, qui ab intestato non potuisset, ut colligitur ex ijs, quod ponunt modernis. v. c. Prepositi. Mediolani. c. 1. io. diffini. qui allegat non. per Innoc. in c. postulatũ de foro compe. & facit gl. not. ibi in uerbo ecclesiastica, quod est singularis, & hæc sufficient quoad legitimatiõem, & eius effectum. ¶ Venio ad fin. principale, utrum nepes ex fratre d. fer Alberti, quod litem 7 d. Baldassarẽ super bonis hereditatis paternæ mouerunt in casu, quo præsupponere legitimatiõem de d. Baldassare factã nõ subsistere, obtinere debeant, ut oibus alijs exclusis ad bona prædicta possint admitti, & breuiter studi de do absq. discussione hinc inde facta, concludendũ esse arbitror dictas dominas actrices non posse, nec debere obtinere, quod sine actione agunt, & sua sic agere nullo modo interesse dñe, & ideo ab agendo, & à limine iudicij sunt excludendæ, dictusq. Baldassar reus conuentus absolundus est. Ibi pupilli in fi. & ibi gl. & scriben. ff. de neg. gest. l. quorties §. item si tpali. l. tutores qui in princ. ff. de administ. tuto. & dicere pot. ipse Baldassar reus conuentus aduersus dictas dñas actrices, quoad uos liberas ædes habeo, l. loci corpus §. pe. in fi. uerb. ff. si serui. u. edic. l. c. de rei ued. nã stante et inualidate dictæ legitimatiõis, nec nõ institutiõis factæ de d. Baldassare, qui assensu incapax, & illegitimus per illa, quod hñr in l. 1. c. de natu. lib. ubi Bal. & alij, per Spec. in tit. de success. ab intest. per doct. post gl. in l. si qui ff. de vulg. & pupi. & in l. 2. & ibi gl. c. de hered. institu. dictæ actrices ad bona hereditaria fer Alberti de iure nõ possunt admitti, sed filia eius legitima, & naturalis, quæ ex uero, & legitimo matrimonio nata fuit, uel ut hæres ex testũ, uel ab intestato, exclusis dictis neptibus ex fratre, prima enim cã successiõis est testamentaria, quæ successiõis legitimã ab intestato præferat. ¶ tur. quãdiu ff. de acq. hære. & ff. de reg. iur. ¶ inter

fidei his quib. ut indigni. & plenius p. lo. de Imol. in l. in tacitis, q. in l. Lucius. §. i. ff. de lega. i. ¶ Secundo dicitur, q. si q. spurio palam fuit a patre relicto, tunc auferri non potest ab eo, qui rogatus est, q. sibi relicto fuit, nec potest prohiberi capere id, qd. alias potuit Bar. in d. l. in 3. col. in vers. nō obstant leges ff. de his, quib. ut indigni. Bar. expressit in d. conf. 1. 19. gl. in l. Lucius §. i. in uerb. uoluerit ff. de lega. i. & Imol. in l. Lucius §. i. ff. de lega. i. Nec ex eo, q. filia sit persona testatori coniuncta, presumendum est, q. fidem tacitam accommodauerit, ut in d. l. fi. & ibi Bar. imo potius excusari debet, quia filia, & quia foemina, ut infra dicitur. ¶ Præterea q. q. spurio palam, & expressit fuit relicto a patre, non potest dici tacitū fideicommissum tacite fidei alterius commissum, argu. d. l. 1. C. de delatorib. & in d. l. cū quidam §. in tacito, & in d. l. in tacitis, l. in fraudem ff. de his, quib. ut indigni. & in d. l. nō intelligit in prin. & in §. tacita, & in d. §. cum ex cā cum similib. supra allegatis. ¶ Tertio dicitur, q. & si in casu nostro posset dici, filiam tacitam fidem accommodasse tacito fideicommissum, (q. expressit negatur per prædicta) t. tñ adhuc ipsa non posset puniri, nec ab ea, ut indigna auferri id, quod ex testō, uel ab intestato ex bonis patris alias capere potuit, & hoc est præcipuum in filia, quæ tacitam fidem accommodasset, ut in l. si tacitū ff. ad l. falc. idem in filio, ut in l. in fraudem in ff. de his, quib. ut indigni. gl. magna in l. non intelligitur in prin. cod. tit. gl. in d. l. 1. C. de delatorib. cum similib. Præterea t. ipsa filia rōne sexus excusanda est, ut in l. 2. in ff. de iur. sic. si ergo filia legitima, & naturalis non potest dici effecta indigna t. ob tacitam fidem, q. accommodasse censetur, quin ipsa possit ex testō, uel ab intestato capere, & consequi bona paterna, t. sequitur, q. ipsa filia bona illa paterna potuit ex post facto titulo transactio nis inter eos inire relaxare, seu titulo alio habili dimittere Baldassari fratri suo t. illegitimo, per ea, q. doct. ut Alex. uoluit post Bar. in l. si is qui ff. de vulg. & pup. circa prin. titulus. n. transactio nis habilis fuit quo ad hunc effectum, cum nō ualeat transactio, nisi aliquo dato, uel retento, ut in l. cū ea, l. transactio. C. de transactio. cum ibi not. & t. hic titulus transactio nis d. rōne osus, non autem lucratius, quia liberaliter nihil potest ex tali p. d. dari, uel transferri, hoc enim repugnat naturæ propriæ donationis arg. l. 1. l. donari ff. de donatio. l. donari ff. de regul. iur. iuncta d. l. transactio cum similib. diuersitasq. inter donationem, & transactio nem colligitur manifesta ex nominum, & rubricarum, seu titulorū diuersitate argu. non codicillum. C. de testam. l. si idem C. de codicil. substantialis est d. f. constat ex diuersitate diffinitionū, nam alio modo diffinitur donatio, ut in l. 1. cum d. l. donari ff. de donatio. Azo. in summa. C. eod. tit. Hostien. in summa de donatio. alio, & diuerso modo ipsa transactio, ut in summa p. Hostien. de transactio. & in l. ff. de transactio. cum. l. transactio C. eod. tit. c. super eo cū ibi not. eod. tit. iuncta gl. in l. omnis diffinitio ff. de reg. iur. diffinitiones. n. ponunt substantiam, & essentiam diffiniti, ut ibi cum similib. ergo infertur, transactio nem a donatione differre substantiali d. f. Qui p. d. transactio nis interdictus a iure spurijs nō reperit, ergo potuit filia bona t. q. fuerant sibi quocumq. ex hæreditate patris quaerita, ut supra, postea relaxare, & 20 dimittere ipsi Baldassari: quia t. & si filius spurius nō possit a patre capere, auth. licet. C. de naturalib. liber. auth. ex complexu C. de incest. nup. cū similib. tñ habere, & capere potest ab eo, cui pater dedit, & p. fertim a fratre, seu sorore, ut in d. l. si is qui, & ibi

Bart. in quib. cessat omnis suspitio fraudis, seu tacite fidei accommodata, ut dictum fuit præsertim in terminis nostris; Quinimmo & si de tacita fide filij, seu filia patri accommodata, de tacitoq. fidei commissio præstando spurio constaret, p. hoc ipsa filia non esset priuata, nec exclusa a bonis, & hæreditate patris, sed illa haberet, p. pria, ut latius dictū fuit, & est uerissimum: ergo potuit postea bona illa dare, & p. stare, seu quocumq. titulo siue lucratiuo, siue oneroso ex post facto relaxare spurio fratri suo, quia nullo iure hoc reperitur prohibitum gl. in §. si in uerb. participium in auth. quib. modis natural. eff. sui, cum qua omnes per transeunt. ¶ Et 21 t. quis forte ipsi spurio bona sic concessa, & relaxata acquiri non possent p. fraudis suspensionem, & tacitam fidem præsumptiue accommodatam iurib. vulgarib. tñ h. mōi bona aleri personæ, siue filio acquirenda non forent, sed ipsi filij legitimæ præcipua remanent d. l. si tacitū ff. ad l. falcid. d. l. in fraudem in ff. de his quib. ut indigni. gl. in d. l. non intelligitur in prin. in gl. magna ff. de iur. sic. cū alijs plurib. supra alleg. cum quibus omnes doct. pertranseunt, nemine d. dicente. ¶ Nec præmissis aduersatur illa, q. ad propositum uolunt Bart. Imol. Alex. & alij cōiter in d. l. si is qui ff. de vulg. & pup. & ibi Bal. qui d. f. iam facit, an spurius habeat titulo oneroso, uel lucratiuo ab eo, cui illius pater reliquit, quia 22 t. alia d. f. inter titulum lucratiuum, & onerosum quo ad terminos nostros cōiter est reprobata, nisi quoad præsumendū fraudem, quia magis præsumitur in titulo lucratiuo, q. in oneroso, nō autem quoad magis excludendum spurium, ut h. per Imol. in d. l. si is qui per tex. in d. l. 1. C. de naturalib. liber. ¶ Secundo in quantū Bart. Alex. Ioan. de Imol. & cōiter 23 alij ibi dicunt, t. q. si quis a patre filij spurij fuerit heres institutus, qui postea tpe mortis sue instituerit illum spurium, ualeat institutio facta de spurio, quia tunc non d. capere ex iudicio patris, sed ex iudicio extranei, nisi is fuerit expressit rogatus de restituendo post mortem suam spurio, nam illū instituendo diceretur adimplere fideicommissum l. ex facto in prin. ff. ad Treb. & ibi Bart. vel nisi ille, qui a patre spurij institutus fuisset, probaretur, f. m. qd. supradictum est, tacitam fidem accommodasse de restituendo, idem, q. pater filij spurij alicui res, & bona uendisset, & ille postea spurio similiter uendisset, uel donasset, nam fraus tunc præsumeretur, præsertim si interuenisset confessio de precio recepto, ut ibi per Imol. & Alex. post Bart. ergo idem dicendum uideretur in casu occurrenti: Sed saluando ea, quæ dicta sunt ad fauorē filia, & p. r. d. Baldassari, prædictis d. d. r. q. dicti doctores loquuntur, q. pater filij spurij extraneum instituerit, uel illi uendisset, quia in illo magis præsumitur potest fraus, q. in filia per prædicta: & sic loquunt de eo, cui tacita fides accommodata plus nocere potest, q. filio, seu filie, cui fides tacita accommodata nocere non potest, ut in iuribus glossis, & doctorib. supra allegatis: Ita est de mente Imo. ibi, dum de extraneo mentionem facit, & Bart. & Alex. & aliorū, qui non loquuntur, q. pater filium suum, & naturalem heredem instituerit, seu illi uendisset, sed alium heredem fecisset, in quo maior posset esse suspitio fraudis, q. in filio, seu filia per prædicta, & præsertim quia nō apparet legitime eo modo, quo constare potest de fraude, nec de fide tacite accommodata in casu occurrenti, prout constare debet, iuxta quæ h. in d. l. non intelligitur. §. tacita, & per Imol. in d. l. in tacitis, & in d. l. Lucius. §. i. ff. de lega. 1. & quis t. constare posset de fraude, seu de fide ta

cite

citē accommodata, tñ illa filio, seu filia, qui seu q̄ etiā esset particeps fraudis, seu tacitē fidei, nocere non posset, quin posset habere, & consequi bona patris integra, & de illis uelle suum disponere ēt fratri spurio ex post facto relinquendo, † & tanto magis, qñ filia, q̄ cum spurio legitimatiōem de se factam exhibente per mūla tpa litigauit, vt à lite recederet, titulo trāsfactionis ex post facto bona illa, q̄ ipsa non tenebat, spurio relaxauit, ut contigit in casu occurrenti, in quo cessare vñ omnis suspicio fraudis, & taciti fideicommissi, seu fidei tacite patri accommodata, tum quia filia non sponte, sed lite cogente bona, q̄ ipsa non habebat, nec possidebat, relaxauit, seu renunciauit, item mediante sc̄tu trāsfactionis inter ipsam filiā, & fratrem spurium mediantib. eorū consanguineis, amicis, & aduocatis eorū, ut attestari possem, quia in eā illa parrocinū prastiti, si mihi fides adhiberetur, ex quib. cessare dñr oēs p̄sumptiones fraudis, item tacite fidei patri accommodata & taciti fideicommissi, & in his terminis non loquuntur dōct. in d.l. si is qui, nec in d.l. Lucius. §. 1. ubi lmo. ff. de lega. 1. nec qñ filius legitimus, & naturalis, qui cū fratre spurio saltē prastensē legitimo, & hārede à patre instituto litigaret, & cū illo transigēdo ex post facto, vt litib. & expensis finē imponeret, bona aliqua paterna, vel patre illorū fratri spurio relaxauit, alioquin si hāc nō dicerentur inter hos fratres permissa, equidem absurdum, & iniquū foret, & p̄ publicam utilitatē, q̄ consistit in hoc, q̄ litib. & expensis finis imponat, ut in c. finē litib. de dolo, & contumacia, qd̄ fit mediante trāsfactione, q̄ introducta est ad hunc finē, vt sit litib. finis, l. 2. i. causās. C. de trāsfactio. l. 1. i. post rē, ff. eod. Nā ab hoc bono non reperit spurio exclusus, & hinc dñr, † q̄ ēt si reus per calumniā, & dolum introduxerit actore ad transigendū, tñ valet trāsfactio fauore litib. dirimendū, vt in l. 2. per glo. & melius in l. sub prætenu la. 1. C. de trāsfactionib. cum ibi plenē not. per Alex. in 3. col. ibi. item illi, & in l. si maior eodē tit. & in hoc differt sc̄tus trāsfactionis ab alijs sc̄tib. vt à venditione, & ceteris: sed cū dōct. loquantur de venditione, donatione, & similib. in d.l. si is qui ff. de vulg. & pup. id, qd̄ ibi dicunt non haberet locū, qñ spurio prastente legitimo reo conuento, ut erat in casu nostro, ex bonis paternis aliquid per uiam trāsfactionis relaxatū fuisse, vel à filio legitimo, & naturali, seu ēt ab alio hārede extraneo patris secū litigante. Præterea † non omnis dolus, nec omnis metus sc̄tum trāsfactionis rescindit, sed ille, qui directē, & immediatē posset probari, in eā nō ita facillē, vt in venditione, & alijs sc̄tib. prastimitur l. interpositas. l. si maior cū ibi not. C. de trāsfactio, & ideo ille, qui conuentus vt hāres transegit, ut hāres, stare trāsfactioni tenetur, & repetere non posset id quod gratia litis finiedā transigendo tradidisset, laec intentio. C. de trāsfactio, & ideo concludendum est dictum Baldassarem iuste, & legitimē potuisse cū sorore legitima, & naturali transigere, & bona, q̄ ad sororē fortē de iure ptinebāt, retinere ex relaxatione, & cessione iuriū sibi à sorore facta. Vltius in hac materia nō lo insistere, sed si aliqua noua orietur dubitatio, illā p̄ tenui ingenij mei facultate me resolutū offero.

S V M M A R I V M

- 1 Verba enunciativa instrumenti, & supplicationis contra producentem probant. Declara. nu. sequ. usque ad nu. 7.
- 2 Instrumentum producens qñ contenta in eo fateri censetur.
- 3 Verba enunciativa instrumenti, priuilegiij, & rescripti quando probent, & quando non usque ad nu. 7.

- 4 Dominium non probatur, si in instrumento locationis dicatur, quod ego rem tuam condux.
- 5 Instrumentum quomodo contra producentem fidem faciat.
- 6 Verba instrumenti enunciativa contra producentē in antiquis probant. Abb. in cons. 52. in ult. col. lib. 2. declaratur.
- 7 Oldra. in cons. 198. col. ult. vers. ad quartum declaratur.
- 8 Institutus in re certa cū clausula, quod plus non possit petere, an à iure accrescendi, & ab omni eo, quod quoquo modo, & qualitercunque ex testamento, uel ab intestato consequi posset, dicatur exclusus, & quid si filia esset ita instituta, aliq̄ extranei absq; illa clausula essent in re certa instituti, filius autem uniuersaliter institutus, qui indignus, & incapax fuerit, uide hic plures casus.
- 9 Quid si filia ad utilitatem filij uniuersaliter instituti, qui incapax fuit, hāreditati paternae renunciaasset.
- 10 Filia renuncians hāreditati paternae ad utilitatem fratris non censetur exclusa, si frater cum esse hāres non fuerit.
- 11 Institutio rei certa ēt de extraneo facta ad uniuersum trahit, si hāres uniuersalis hāreditatē non adeat, uel non possit.
- 12 Et an differat, institutus ne sit per uerba merē directā ciuilia, an per illa iure institutionis relinquo.
- 13 Hāc uerba relinquo iure institutionis, & hāredem instituto sunt uerba directā ciuilia, idemq; important.
- 14 Relinquo est uerbum commune, directā quoque significatiōem retinens.
- 15 Verba sui natura uel directā ciuilia, uel obliqua, uel communia ex diuersitate personarum non alterantur.
- 16 Institutio rei certa facta per uerbum obliquum, siue commune simpliciter absq; illis uerbis iure institutionis nunquam ad uniuersum trahitur.
- 17 Institutio per uerba obliqua, nec in re certa, nec in uniuerso fieri potest.

E P I T O M E.

Verba hāc in legitimatiōe apposta. In præsencia personaliter constituti Titius, & Sempronius eius filius clericus Bononiensis, non probant Sempronium fuisse clericū, etiam si ipse producat legitimatiōis instrumentum.

Filia in re certa instituta cum clausula, quod plus non possit petere, si filius uniuersaliter institutus, tanquā incapax hāres esse nequeat, admittitur ad totum, exclusus in re certa simpliciter institutus, & aliq̄ ab intestato uenientib. neque renuncians filio hāreditati paternae sibi praudiuicauit, & si filia nō posset admitti, aliq̄ extranei in re certa instituti forent admittendi, exclusus ceteris ab intestato uenientibus.

C O N S I L I V M C L X X.

In legitimatiōem de D. Baldassare, tanquam de clerico factam in præcedenti consilio defendere conatus sum; & præsertim à defectu auctoritatis illi opposito, q̄ præter legitimā di personas ecclesiasticas comes, qui illum legitimauit, habere non diceretur. Sed tunc procellum non uideram, & ideo præsupponebam intentionē dominarum actricum, q̄ D. Baldassar fuisse clericum, esse probatam, quā tñ re uera minimē probata est, vt ex processu cognoui, & conferendo cum excellentissimo D. Auditore ex eius subtilib. motiuis percepi: uerum conundum pars aduersa acquirat, & conetur perluadere D. Auditori clericatū D. Baldassar fuisse probatū, & quadam alia parui sanē momenti adducat, vt & ueritati, & amico satisficiam, alia ultra iam dicta nunc quoq; scribere non grauabor. ¶ Dicit itaq; pars aduersa clericatū d. D. Baldassar fuisse probatum, quia in legitimatiōe sunt apposta hāc uerba, in præsencia persona liter constituti ser Albertus, ac Baldassar ipsius ser fuit, q̄ cum alijs ipse ser Albertus, & c. ¶ Quā uerba & si enunciativa de clericatu sint, tñ probare dicuntur, & ipsum D. Baldassarem in istā legitimatiōis producentē, arg. l. cum precum. C. de lib. caus. Oldra.